

Zanim pozwiesz dłużnika wezwij go do pozasądowego rozwiązania sporu

Z dniem 1 stycznia 2016 roku weszła w życie ustawa z dnia 10 września 2015 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów (Dz.U. z 2015 r., poz. 1595). Ustawa powyższa stanowi próbę odciążenia sądów powszechnych poprzez zwiększenie zakresu spraw cywilnych rozwiązywanych ugodą zawartą przed mediatorem. Wprowadzane zmiany, obok wspierania mediacji, będą miały wpływ na wymogi formalne pozwu.

Zmiany w mediacji

Nowelizacja nakłada na sąd rozpoznający sprawę obowiązek dążenia w każdym stanie postępowania do ugodowego załatwienia sprawy, w szczególności przez nakłanianie stron do mediacji. Obowiązujące do tej pory przepisy stanowiły, że sąd powinien dążyć (czyli nie jest do tego bezwzględnie zobowiązany) do ugodowego rozwiązania sporu, natomiast mediacja jest wskazana jedynie jako jeden ze sposobów rozwiązania sporu (sąd nie ma obowiązku zasugerowania stronom mediacji jako sposobu rozwiązania sporu).

W dotychczasowym stanie prawnym sąd mógł skierować strony do mediacji tylko do zamknięcia pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę. Po zamknięciu tego posiedzenia sąd może skierować strony do mediacji wyłącznie na ich zgodny wniosek. Na podstawie nowych przepisów sąd, nawet bez zgodnego wniosku stron, może skierować je do mediacji na każdym etapie postępowania. W takim wypadku, aby doszło do mediacji, strona musi wyrazić na nią zgodę w terminie tygodnia od doręczenia jej postanowienia sądu. Zasadą pozostała zatem dobrowolność mediacji, do której nie może dojść bez wyraźnej woli stron.

Nowy wymóg formalny pozwu

Powyższe zmiany dotyczą również wymogów formalnych pozwu w sprawie, w której może być zawarta ugoda (co do zasady w każdej sprawie o zapłatę ugoda może być zawarta). Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami do pozwu należy dołączyć informację, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto, wyjaśnienie przyczyn ich niepodjęcia. W przypadku braku takiej informacji w sprawach wszczętych od 1 stycznia 2016 roku sąd wezwie powoda do jej uzupełnienia. Nieuzupełnienie powyższego braku formalnego w terminie skutkować będzie zwrotem pozwu.

Należy zatem obecnie zastanowić się, w jakiej formie powinno nastąpić podjęcie próby mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, aby nie narazić się na powyższe skutki procesowe. Wydaje się wymóg ten mogą przykładowo spełniać takie czynności jak:

- zaproponowanie dłużnikowi rozwiązania sporu w drodze mediacji jeszcze przed wytoczeniem powództwa,
- zawarcie w wezwaniu do zapłaty skierowanym do dłużnika propozycji innego polubownego sposobu załatwienia sprawy (np. poprzez zawarcie ugody, porozumienia).
-

Praktyka pokaże, czy takie działania będą skuteczniejsze niż zwykłe przedsądowe wezwanie do wykonania zobowiązania.

Powyższy przepis może powodować wątpliwość, czy inicjatywa polubownego rozwiązania sporu powinna wychodzić od obu stron (ustawodawca posługuje się bowiem liczbą mnogą - *czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego rozwiązania sporu*), czy tylko od wierzyciela (a późniejszego powoda). Wydaje się, że wystarczające będzie jednostronne działanie wierzyciela nakierowane na pozasądowe rozwiązanie sprawy.

Alternatywną okolicznością, której zamieszczenie w pozwie uczyni zadość nowemu wymogowi formalnemu, jest wyjaśnienie przyczyn niepodjęcia próby mediacji lub innego pozasądowego rozwiązania sporu. Taką przyczyną może być okoliczność, że dłużnik już wcześniej odmówił jakiegokolwiek współpracy w zakresie spłaty długu bądź inne podobne okoliczności wskazujące na bezprzedmiotowość ugody. Powyższe wyjaśnienie trzeba będzie zamieścić w pozwie.

Podsumowanie

Trudno obecnie określić, czy znowelizowane przepisy usprawnią pracę sądów. Praktyka wskazuje, że jeżeli strony chcą się porozumieć na etapie postępowania sądowego to z reguły wystarczająca jest do tego zwykła ugoda sądowa bez konieczności rozwiązywania sporu za pośrednictwem mediatora. Jednocześnie na wielu dłużników dopiero pozew działa w sposób mobilizujący do spełnienia świadczenia. Wymóg zamieszczenia w pozwie stosownej informacji dotyczącej podjęcia próby polubownego rozwiązania sporu (bądź wyjaśnienia przyczyn jej niepodjęcia) zapewne spowoduje, że takie próby będą częściej podejmowane przez wierzycieli szukających zaspokojenia.

Autor: Piotr Pawłowski, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy